

MODEL C – NASTAVA NA DALJINU

OPĆE, TEHNIČKE I ETIČKE SMJERNICE

Zadar, rujan 2020.

1. OPĆI DIO

1. 1. MODEL C – nastava na daljinu¹

Model C podrazumijeva to da svi učenici s početkom nastavne godine prate nastavu na daljinu koja, između ostalog podrazumijeva dvosmjernu komunikaciju na daljinu na relaciji učenik-učitelj, kao i samostalni rad učenike od kuće. Ukoliko dođe do primjene ovog modela koristit će se pristupi opisani u Akcijskom planu za provedbu nastave na daljinu a prema Smjernicama osnovnim i srednjim školama vezanim uz organizaciju nastave na daljinu uz pomoć informacijsko-komunikacijske tehnologije te pripadajućim Preporukama o organizaciji radnog dana učenika i uputama za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu.

S obzirom na bogato iskustvo obrazovnih ustanova u sustavu odgoja i obrazovanja, ali prije svega iskustvo učitelja, učenika i roditelja s online nastavom, pristupit će se reviziji, prilagodbi i dopuni navedenih Smjernica i Preporuka.

O primjeni ovog modela odlučuje škola u suradnji s osnivačem i nadležnim lokalnim stožerom, izuzev u slučaju *lockdowna* na nacionalnoj razini kada Vlada donosi odluku o primjeni navedenog modela za cijelu državu.

U slučaju poboljšanja epidemiološke situacije na lokalnoj razini, o otvaranju odgojno-obrazovne skupine ili razrednog odjela u pojedinoj školi ili pak određene škole u županiji i prelasku na drugi model rada odluku donosi ravnatelj škole u suradnji s osnivačem i nadležnim lokalnim stožerom o čemu ravnatelj istoga dana izvješćuje Ministarstvo.

Učenicima treba dati jasne i kratke upute za rad te uporabu materijala u obavljanju zadataka u nastavi na daljinu. Upute također trebaju sadržavati jasno određene rokove za zadavanje i izvršavanje zadataka pri čemu treba uzeti u obzir uvjete za rad poput radnog okruženja koje učenik ima, razinu samostalnosti i posebne odgojno-obrazovne potrebe te u skladu s tim predvidjeti mogućnost individualne potpore pojedinom učeniku.

1. 2. Nastava na daljinu

Nastava na daljinu u ovom dokumentu podrazumijeva dvosmjernu komunikaciju na daljinu na relaciji učenik-učitelj, kao i samostalni rad učenike od kuće. Učitelji koriste didaktičke pristupe koji su prikladni za učenje na daljinu i omogućavaju aktivno uključivanje i rad svih učenika i „dvosmjernu“ komunikaciju.

Aktivnosti u e-obrazovanju mogu biti izvedene **sinkrono** (istodobno, tj. u isto vrijeme ili u nekom kraćem vremenskom intervalu) i **asinkrono** (u različito vrijeme, odnosno bez definiranih kratkih ciljnih vremenskih intervala)?²

Asinkrone aktivnosti omogućuju polaznicima da ih obavljaju u vrijeme koje im najviše odgovara, vremenski neograničeno korištenje elektroničke pošte, foruma i dokumenata postavljenih na web, kao i kvizova i testova čije je bodovanje automatizirano.

¹ Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanima s COVID-19, MZO, 28. kolovoza 2020.

² <http://edupoint.carnet.hr/referalni/obrazovni/mkod/metodika/sinasin.html>

Sinkrone aktivnosti omogućuju komunikaciju u stvarnom vremenu na principu „isto vrijeme, različito mjesto“, asinkrone na principu „različito mjesto, različito vrijeme“. Dok sinkrona komunikacija omogućuje povezivanje i razmjenu informacije više sudionika u isto vrijeme asinkrona komunikacija je prikladnija za zadatke koji zahtijevaju promišljanje i više vremena za ostvarenje. Dok se sinkrona komunikacija odvija u realnom vremenu (sudionici moraju biti prisutni (online) u isto vrijeme, asinkrona komunikacija od sudionika ne zahtijeva da budu istodobno online te imaju vremena oblikovati svoj odgovor i komunikaciju ili je odgoditi.

Budući da učenici razredne nastave u toj dobi nisu spremni samostalno koristiti digitalne alate, Ministarstvo će u suradnji s javnom televizijom (HRT) za najmlađe učenike uspostaviti nastavu na daljinu (Škola na Trećem). Za starije učenike (od V. razreda osnovne škole nadalje) izradit će se videolekcije koje mogu biti izvedene sinkrono (istovremeno, tj. u isto vrijeme ili unutar nekog kraćeg vremenskog intervala) i asinkrono (u različito vrijeme, odnosno bez definiranih kratkih ciljnih vremenskih intervala).

Kod nastave na daljinu stvara se prilagođeni raspored ili prilagođeni način provođenja učenja na daljinu, jer je učenicima potrebno jasnija orientacija i više vremena za rješavanje zadataka i usvajanje gradiva nego da su u školi. **Posebna pozornost posvećuje se dnevnom i tjednom opterećenju učenika s obvezama po pojedinim predmetima i aktivnostima.** Predlaže se da komunikaciju na daljinu između predmetnih učitelja i učenika koordinira razrednik. Upute za rad učenika trebaju biti kratke, jasne i razumljive, a zadatci trebaju biti u skladu s njihovom dobi i sposobnostima.

1. 3. Nastava na daljinu za učenike s teškoćama

Ključna načela i sredstva na kojima se temelji nastava daljinu za učenike s teškoćama su sljedeća:

- Vrijede i primjenjuju se sva načela poučavanja i rada s učenikom s teškoćama koja vrijede i u nastavi u školi, a koja su sadržana u važećim konvencijama, zakonima i podzakonskim aktima te znanstveno i stručno utemeljenim preporukama.
- Vrijede i primjenjuju se svi važeći kurikulumi, a koji su i kreirani tako da omogućuju jednostavniju i primjenjivu individualizaciju.
- Vrijede i primjenjuju se svi dokumenti i nastavni materijali koje su pripremili i objavili Ministarstvo, Agencija za strukovno obrazovanje, Agencija za odgoj i obrazovanje i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.
- Učenik u nastavi na daljinu ovu školsku godinu završava prema programu/kurikulumu koji mu je određen Rješenjem o primjerenom programu odgoja i obrazovanja.

- U skladu s programom/kurikulumom učenika učitelj/nastavnik primjenjuje odgovarajuću prilagodbu metoda i/ili sadržaja poučavanja, vrednovanja i ocjenjivanja, bilo da je riječ o nastavi u kojoj je medij televizija ili o nastavi u virtualnim učionicama ili o nekom drugom obliku nastave na daljinu.
- Pomoćnik u nastavi je osoba koja pruža neposrednu podršku učeniku tijekom odgojno-obrazovnoga procesa u zadacima koji zahtijevaju komunikacijsku, senzornu i motoričku aktivnost učenika, u kretanju, pri uzimanju hrane i pića, u obavljanju higijenskih potreba, u svakodnevnim nastavnim, izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima. Podršku učeniku pruža na temelju izrađenog programa rada prema utvrđenim funkcionalnim sposobnostima i potrebama svakoga pojedinog učenika te uputama učitelja/nastavnika, stručnih suradnika škole, roditelja/skrbnika te, prema potrebi, ravnatelja. Pomoćnik u nastavi nije pomoć u učenju. Potpora pomoćnika u nastavi nije usluga osobnog asistenta odraslih osoba s invaliditetom. Potpora koju učeniku pruža pomoćnik u nastavi potrebna je u svrhu izjednačavanja mogućnosti učenika s teškoćama u razvoju s mogućnostima učenika bez teškoća, a potrebna je prvenstveno u inkluzivnim uvjetima kada se učenik obrazuje u redovnoj školi, a iznimno i u posebnim ustanovama u razrednom odjelu, odnosno skupini. U slučaju nastave na daljinu, kada učenik nastavu pohađa u svom domu, izazovi poučavanja u razredu ili skupini izostaju, a potrebnu pomoć za takvu, zapravo individualnu nastavu, učeniku pruža roditelj ili staratelj. Iako je na početku nastave na daljinu Ministarstvo omogućilo da se potpora može pružati u dogовору i uz privolu roditelja učenika i pomoćnika u domu učenika, naravno da je zbog zdravstvene sigurnosti učenika, a i pomoćnika takva privola najčešće izostala.
- Učiteljima i stručnim suradnicima dostupan je čitav niz izvrsnih priručnika za rad s učenicima s teškoćama.
- Svi stručnjaci koji se profesionalno bave pružanjem potpore učenicima s teškoćama te roditelji učenika kako dobro znaju koliko su vrijedne i važne mogućnosti koje u svrhu ravnopravnog sudjelovanja učenika s teškoćama u obrazovanju pruža razvoj i dostupnost asistivne tehnologije.³

1. 4. Nastava na daljinu za darovite učenike

Nastava na daljinu pruža veliku mogućnost obrazovanja darovitih učenika. Tjelesna odsutnost ne umanjuje kvalitetu obrazovnog procesa, čak što više posredstvom multimedijalnog i pažljivo biranog didaktičkog materijala u digitalnoj formi osigurava se veća očiglednost, dinamičnost, mogućnost individualizacije u skladu sa zanimanjem učenika.

---

³ <https://skolazazivot.hr/akcijski-plan-za-provedbu-nastave-na-daljinu-prijedlog/>

2. TEHNIČKE SMJERNICE

Proces planiranja nastave na daljinu počinje prije konačnog odabira sustava, alata ili sadržaja, no da bi se odabrao najprikladniji sustav za provođenje nastave na daljinu, specifični alat ili sadržaj, nužno je poznavati njihove glavne značajke kako biste u potpunosti mogli ostvariti sve planirane aktivnosti.

Kako odabrati najprikladnija tehnološka rješenja koja će moći u potpunosti podržati Vaš plan za provođenje nastave na daljinu, kako im pristupiti i koristiti ih, te se dodatno informirati o poučavanju u virtualnom okruženju pronađite na stranici:

<https://www.carnet.hr/usluga/udaljenoucenje/>

2.1. Savjeti vezani uz održavanje nastave na daljinu

Savjete CARNET-a, vezane uz održavanje nastave na daljinu, mogu se naći na idućim poveznicama:

- [Za ravnatelje](#)
- [Za roditelje i učenike](#)
- [Za učitelje, nastavnike i razrednike](#)

2.2. Elektronički identitet

Kako bi se mogao koristiti CARNET-ove usluge potreban je elektronički identitet oblika @skole.hr u sustavu AAI@EduHr.

Elektronički identitet dobivaju pojedinačni korisnici u svojim ustanovama i on im omogućuje korisničku autentikaciju za razne CARNET-ove usluge te je nužan za ostvarivanje prava na njihovo korištenje.

U školi učenicima i učiteljima elektronički identitet otvara administrator imenika.

2.3. Skupovi usluga - Office 365

Office 365 je skup usluga koji omogućuje učiteljima i učenicima stvaranje i zajedničko korištenje sadržaja, kao i međusobnu komunikaciju, s bilo kojega mjesta i na bilo kojem uređaju.

Usluga se može koristiti s vlastitog računala, mobilnoga telefona ili sa školskoga računala. Microsoft Office možete instalirati na računalo i koristiti se njime kada ne postoji veza na internet.

Ova usluga uključuje alate poput Microsoft Excela, Worda i Outlooka, ali i napredne alate kao što su OneDrive (za pohranjivanje datoteka u oblaku), Microsoft Teams (za online suradnju i komunikaciju putem videokonferencijskih sastanaka) i OneNote Class Notebook (alat za učionicu). Više o alatima dostupnim u sklopu ove usluge potražite na stranici [Office365](#).

- [aktivacija sustava](#)
- [upute za korisnike](#)
- [instrukcijska simulacija](#)

2.4. MS Teams

Sustav Microsoft Teams nalazi se u sklopu skupa usluga *Office 365* te nudi jednostavnost u formiranju grupnih i pojedinačnih kanala za komunikaciju putem video, audio i chat kao i povezivanje s drugim *Office 365* uslugama i servisima u za pohranu i dijeljenje podataka.

- [upute za učenike](#)
- [upute za učitelje](#)
- [instrukcijska simulacija za nastavnike i razrednike](#)
- [instrukcijska simulacija za učenike i učitelje](#)

3. ETIČKE SMJERNICE

3.1. Temeljna etička načela i pravila

3.1.1. Načelo ostvarivanja ljudskih prava

- Škola provođenjem etičkih načela osigurava svakom djelatniku, učeniku i roditelju ostvarivanje svih ljudskih prava unutar Škole te poštivanje svih prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske.

3.1.2. Načelo poštivanja integriteta i dostojanstva osobe

- Svi djelatnici Škole, učenici i roditelji trebaju biti poštovani kao osobe – u skladu sa zajamčenim pravima na život, integritet i dostojanstvo. Svim djelatnicima Škole, učenicima i roditeljima mora biti osigurano pravo na privatnost.

3.1.3. Načelo jednakosti i pravednosti

- Svaki djelatnik Škole, učenik i njegov roditelj treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti, na način koji isključuje bilo koji oblik zlostavljanja, uznemiravanja ili iskoristiavanja. Škola je dužna osigurati uvjete za ostvarivanje načela jednakosti i pravednosti.
- Djelatnici Škole ne smiju zlouporabiti svoj autoritet i ne smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi utječu na etično i profesionalno obavljanje radnih obveza.

3.1.4. Načelo profesionalnosti

- Od djelatnika Škole očekuje se da odgovorno, savjesno, profesionalno i etički ispravno ispunjavaju sve svoje obveze prema učenicima, kolegama, roditeljima i ostalim suradnicima. U svojem djelovanju djelatnici Škole slijede načela profesionalne izvrsnosti, objektivnosti, razboritosti, pravilnosti, dijaloga, tolerancije i humanosti.

3.1.5. Načelo poštivanja zakona, pravilnika i pravnih postupaka

- Svi djelatnici Škole dužni su poštivati sve pravne propise i pravne postupke koji se tiču njihovih obveza kao djelatnika Škole.
- Svi učenici dužni su se pridržavati svih propisa i pravilnika vezanih uz rad Škole i odvijanje nastave.
- Svi zakoni, propisi i pravilnici primjenjuju se jednako u nastavi u Školi kao i nastavi na daljinu.

3.1.6. Načelo međusobnog uvažavanja

- Djelatnici Škole dužni su poštivati osobnost učenika, kolega, roditelja i drugih suradnika bez obzira na nacionalnost, rasu, vjeru, etničko podrijetlo, socijalni ili bračni status, spol i spolnu orijentaciju, invalidnost, zdravstveni status, fizički izgled, dob i političku opredijeljenost. Učenici i roditelji dužni su se pridržavati istog.

3.1.7. Načelo mirnog suživota u školi

- Obveza je djelatnika Škole svojim ponašanjem ostvariti dobro i ugodno radno ozračje u školi.
- Neprihvatljivo je svako neprimjereno ponašanje (uznemiravanje) prema drugoj osobi, kojemu je cilj povrijediti njezinu osobnost.
- Neprihvatljivo je svako spolno uznemiravanje.

3.1.8. Načelo objektivnosti

- Djelatnici Škole trebaju težiti objektivnosti i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječe na njihov odnos s drugim osobama i objektivnost u radu.
- Ocjenjivanje djelatnosti i profesionalne kompetencije bilo kojega djelatnika Škole treba počivati na kriterijima koji su relevantni za obavljanje djelatnosti ili profesionalne obvezе

3.2. Odnos učitelja prema nastavi

Učitelji su dužni:

- poznavati profesionalne norme i dužnosti
- steći i posjedovati sljedeće kompetencije:
  - odgovarajuću stručnu spremu za rad na radnom mjestu na kojem radi
  - pedagoško – psihološko obrazovanje
  - osobine ličnosti (npr. strpljivost, samodisciplina, i sl.)
  - promicati kroz nastavu humane vrijednosti i suvremena znanstvena dostignuća
  - koristiti izvanškolske mogućnosti poučavanja i učenja (terenska nastava, projekti, istraživanja...)
  - koristiti suvremene didaktičke i metodičke strategije u nastavi
  - konstantno i aktivno stručno usavršavanje
  - kvalitetno se pripremati za rad koristeći primarne i sekundarne izvore znanja
  - koristiti suvremenu nastavnu tehnologiju uvažavajući njene metodičke vrijednosti
- poticati učenike na očuvanje okoliša i poticati ekološku svijest kod učenika
- aktivno sudjelovati u nastavi i ostalim aktivnostima te osobno pridonositi timskom radu i dinamici.
- nastavu na daljinu prilagoditi tehničkim i osobnim mogućnostima učenika

- nastavu održavati prema rasporedu i tome prilagoditi zadaće i obaveze učenika

3.3. Odnos učitelja prema učenicima

Učitelji su dužni:

- Promicati ljudska prava, poticati učenike i njihovo kritičko i argumentirano mišljenje
- Učenje temeljiti na istraživanjima, pomagati učenicima da učinkovito koriste suvremene izvore, npr. Internet, TV i sl.
- Poštivati učenikovu osobnost, njihovu čast i dostojanstvo i postupati prema njima pravedno
- Uvažavati i prihvaćati različite potrebe učenika i podržavati i poticati odnose međusobnog poštovanja i tolerancije
- Voditi brigu o intelektualnom i moralnom razvoju učenika
- Objektivno i valjano vrednovati učenička postignuća u cilju poticanja njihova razvoja.

3.4. Odnos učitelja prema kolegama

Učitelji su dužni:

- Promicati suradničke odnose, podržavati inovativnost
- Podržavati timski rad i razmjenu iskustva prilikom poučavanja i učenja
- Usmjeravati i pomagati mlađim kolegama
- Voditi brigu o profesionalnom pristupu radu
- Uvažavati tuđa mišljenja te održavati i poticati odnose međusobnog poštovanja i tolerancije.

3.5. Odnos učenika prema nastavi

- Učenici trebaju pratiti nastavu na vrijeme (ukoliko zbog tehničkih mogućnosti nije moguće) i uredno izvršenim domaćim zadaćama.
- Tijekom nastave valja biti pažljiv i discipliniran.
- Kulturno se ponašati za vrijeme nastave, promicati i razvijati humane vrednote i savjestan odnos prema radu, aktivno sudjelovati u nastavi, ostalim aktivnostima te osobno pridonositi timskome radu.
- U nastavi na daljinu ne koristiti neprimjerene izraze i riječi.
- Izvršavati svoje zadaće na vrijeme u okviru zadanog roka.

3.6. Odnos prema učiteljima

- Učenici su dužni poštovati učitelje i sve zaposlenike škole, uljudno se ophoditi i korektno izvršavati svoje obveze.
- Učenicima je zabranjeno vrijeđati dostojanstvo učitelja i ostalih zaposlenika, na bilo koji način.
- U nastavi na daljinu ne ometati učitelje u neprimjereno vrijeme (večernji sati ili vikend).

3.6. Odnos prema drugim učenicima

- Nije dopušteno vrijedati i omalovažavati druge učenike.
- Nesuglasice i sukobe potrebno je rješavati nenasilno i dogovorom.
- Nije dopuštena diskriminacija na vjerskoj, nacionalnoj, rasnoj ili bilo kojoj drugoj osnovi (vanjski izgled, sposobnosti, zdravstveno stanje...).
- Učenici trebaju graditi korektan međusobni odnos. Poticati nenasilno rješavanje problema.
- Poštovati različitost i osobnost drugih učenika (uvažavati i poštovati tuđe ideje, stavove i način života, razumjeti i poštovati druge sa svim njihovim različitostima u odnosu na nas).
- Njegovati prijateljske odnose.
- Uvažavati druge i drugačije te održavati, podržavati i poticati odnose međusobnoga poštovanja i tolerancije. „Tolerancija je harmonija u različitostima“.
- „*Svako je dijete vrijedno i jedinstveno i ima svoje potencijale koje će moći razviti tek ako se osjeća prihvaćeno i voljeno takvo kakvo jest.*“